

ORANJE ROUTE SPRENGENBERG - SALLANDSE HEUVELRUG

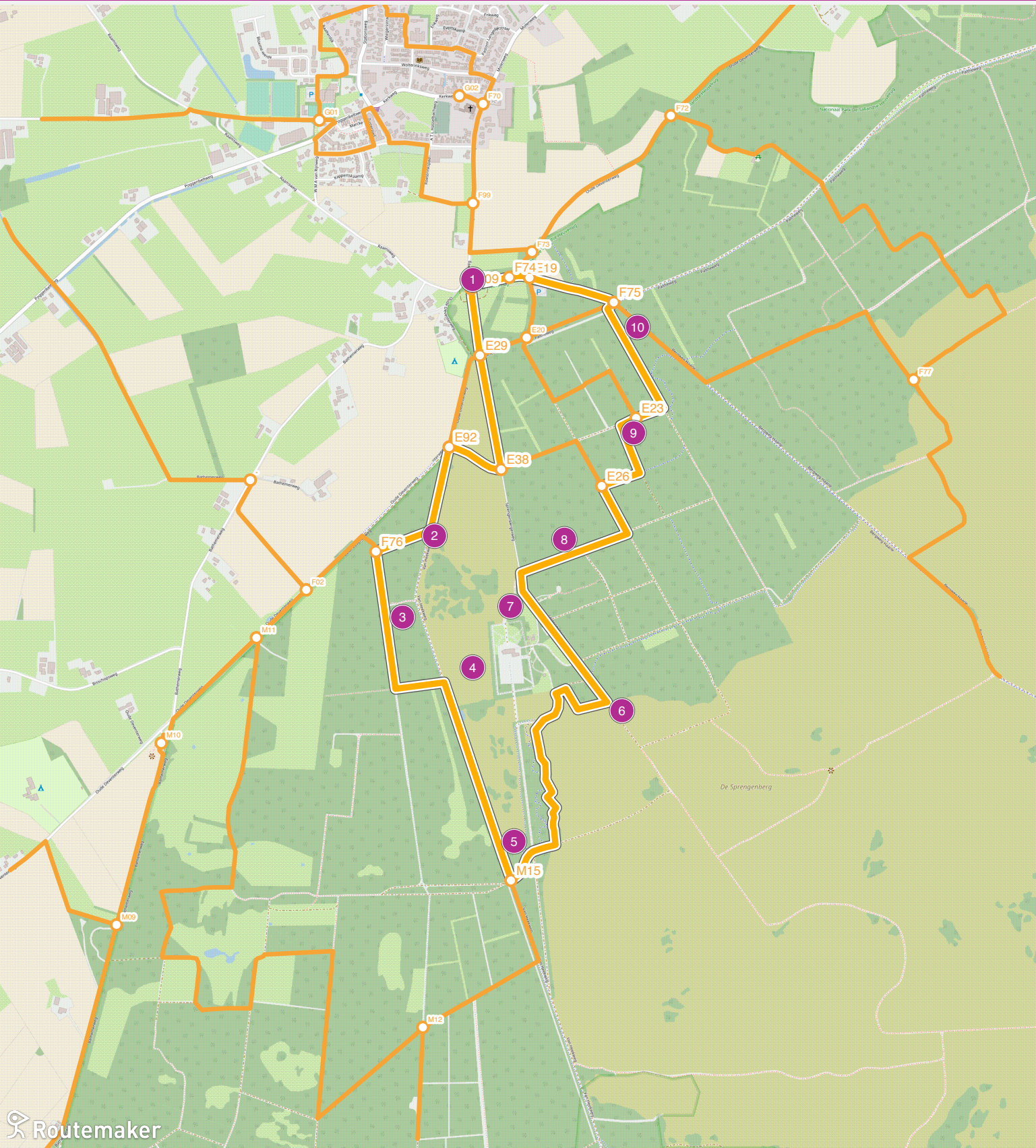
ROUTE 6 km

Wandel over de heuvels van De Sprengenberg en laat je verrassen door de uitgestrekte bossen, glooiende heidevelden en vele planten en dieren. Wie het gebied verder induikt, komt nog pittige 'kuitenbijters' tegen.

Deze route is gemaakt door Natuurmonumenten. De route is ook te vinden op de site van Natuurmonumenten.

Oranje route Sprengenberg - Sallandse Heuvelrug

Oranje route Sprengenberg - Sallandse Heuvelrug

Hoe kom ik bij het startpunt?

Start bij Informatieschuur Erve De Pas van Natuurmonumenten. Molenweg 2, 7448 RE Haarle (Hellendoorn)
(OV) Erve De Pas ligt aan de rand van De Sprengenberg ten zuiden van het dorp Haarle. Op de hoek Molenweg/ Oude Deventerweg. Volg vanaf Erve De Pas de oranje pijltjes van het wandelnetwerk.

Einde van de route

Oranje route Sprengenberg - Sallandse Heuvelrug

6 km

1

Infocentrum en Herberg De Pas

Infocentrum en Herberg de Pas

Natuurmonumenten en Herberg de Pas hebben een sfeervolle ontmoetingsplaats gecreëerd. Laat je enthousiasmeren door onze vrijwilligers in de natuurschuur, kom ravotten in de Speelnatuur van OERRR, geniet van heerlijk eten bij Herberg De Pas, kom overnachten in de Lodge of vergaderen in de Potstal.

Herberg De Pas

In de herberg serveren we puur en eerlijk eten zonder fratsen, smaakvol en ambachtelijk bereid met mooie producten uit de streek. Groentes uit de eigen moestuin en kruiden uit de kruidentuin. Op koffiedik kweken we oesterzwammen. En net als vroeger wekken we groentes en maken compote van vers fruit.

<https://herbergdepas.nl/> (Herberg de Pas)

2

Grafheuvels

Grafheuvels Sprengenberg

De Sprengenberg is van alle tijden. In de voorlaatste ijstijd (150.000 jaar geleden) stuwde het ijs alles op wat zich op zijn weg bevond. Zo ontstond in Salland de stuwwal met zijn flinke hoogteverschillen. Archeologische vondsten zoals deze grafheuvels, maar ook raatakkers – kleine oerakkers,

ook wel celtic fields genaamd – laten zien dat er in de late bronstijd (meer dan 3000 jaar geleden) mensen leefden. En de ontdekte resten van karrensporen stammen vermoedelijk uit de middeleeuwen.

3

Oud bos

Oud bos

Oud bos, Sprengenberg

Het Van den Landenbos is één van de weinige bossen die er al was ten tijde van de bouw van de villa. Het bos moet al vóór 1850 zijn aangeplant op een wat vochtiger deel. Je treft hier ook andere bomen dan dennen, waaronder beuk, douglasspar en fijnspar.

Door de varens, die onder de bomen groeien, heeft het bos wel wat weg van een sprookjesbos.

4

Sprengenberg/Toren van Palthe

Palthetoren, Sprengenberg

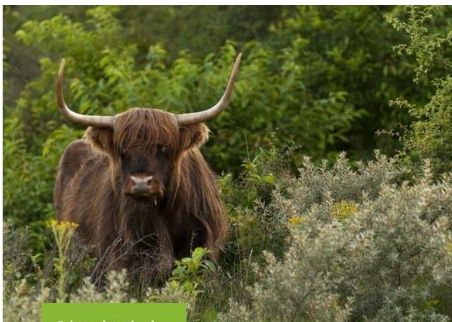
Ineens krijg je hem in het vizier: de Palthetoren. Deze villa is in 1903 gebouwd in opdracht van de toenmalige eigenaar Van Wulfften Palthe. Het torentje dat boven de bomen uitsteekt, was een sterrenobservatorium. Destijds was er overigens nog maar weinig bos in de wijde omgeving;

het was merendeels heide. Vandaar ook dat de windvaan een korhaan is. Het gebouw is nog steeds in gebruik, het is eigendom van de Stichting Huis Bergh.

5

Schotse Hooglanders

Schotse hooglanders

Schotse Hooglanders

In dit deel van De Sprengenberg laat Natuurmonumenten Schotse hooglanders grazen. Zij helpen bij het natuurbeheer. Met hun gegraas zorgen de runderen ervoor dat de grasgroei tussen de bomen en op de tussenliggende oude bouw- en graslandjes beperkt blijft. Andere planten, waaronder heidestruikjes,

krijgen daardoor meer kans. Als je het pad over het veerooster even volgt zie je al snel

hoe gevarieerd het bosgebied is geworden door de hooglanders.

6

Heideherstel

Heideherstel

Heide is zeldzaam in Nederland. En daarmee helaas ook de plant- en diersoorten die daar bij horen. Daarom doen Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer er alles aan om de heide gezond te houden en uit te breiden. Dankzij provinciale subsidies kunnen we gelukkig veel mooie dingen doen voor de natuur.

Heideherstel

Vandaar dat je de komende jaren geregeld mens en machine aan het werk kunt zien op de heide. We houden heide open door ongewenste bomen weg te halen, plaggen kleine stukjes, laten schapen grazen en branden kleine stukje heide af. Goed werk om de heide in goede conditie te houden!

7

Rododendrontuin

Rododendrontuin

Rododendrontuin

Het loont de moeite om even door de rododendrontuin te wandelen. Het is het restant van een kwekerij van waaruit in de jaren zestig rododendrons en azalea's werden verkocht en ook veel van de lanen van het landgoed zijn beplant.

8

Holenbroeders Sprengenberg

Holenbroeders

Deze lanen zijn een dynamische woningmarkt. Vooral spechten zijn grootafnemer. De ovale openingen zijn uitgehakt door zwarte spechten, de ronde door bonte spechten. Maar als je een hol ziet, weet je nog niet of er een specht in woont. Doorgaans gebruiken spechten hun nest maar één seizoen.

Holenbroeders

Daarna komt het hol vrij voor een ander; een holenduif bijvoorbeeld, of een uil, een vleermuis of een marter.

9

Bosaanplant

Bosaanplant

Bosaanplant

In de twintigste eeuw maakte de komst van de kunstmest een einde aan het mesttekort. De heidegrond verloor haar waarde voor de boerengemeenschap. Op De Sprengenberg werd een groot deel van de heide bebost. Dat gebeurde veelal in grote, rechthoekige vakken met naaldbomen, gescheiden door lanen van

Amerikaanse eiken. De verkoop van dit hout bracht nieuwe inkomsten, waardoor

landgoedeigenaren hun hoofd boven water konden houden.

10

restje heide

restje heide

Het is moeilijk voor te stellen, maar vroeger was dit besloten bos een grote open heidevlakte. De schaapherder trok met zijn hond en kudde over de hei. Dankzij de vele grazende schapen was de heide prachtig egaal, zonder gras of boompjes. 's Avonds keerde de herder terug naar de schaapskooi.

De mest die de schapen hier produceerden was van grote waarde. Deze werd namelijk gebruikt om de akker op de enk vruchtbaarder te maken.

Restje heide